

функціонує

Генеральна мета: забезпечення фінансово стійкого функціонування банку та уникнення загроз його безпеці, захист законних інтересів банку від протиправних посягань, охорона життя і здоров'я персоналу, недопущення крадіжок фінансових ресурсів та матеріально-технічних засобів, знищення майна і цінностей, розголошення, втрати, витоку службової інформації.

Суб'єкти: держава, Національний банк України, банки, партнери і клієнти банків, служби безпеки банків.

Об'єкти: персонал банку, фінансові ресурси, матеріальні цінності, новітні технології, інформаційні ресурси;

Завдання: прогнозування, виявлення і подолання загроз, віднесення інформації до категорії обмеженого доступу; створення механізму й умов для оперативного реагування на загрози безпеки, максимально можливої локалізації загроз, що завдані фізичними та юридичними особами.

Принципи: комплексність, своєчасність, безперервність, активність, законність, економічна доцільність, взаємодія і координація, удосконалення, централізація управління, законності, багатомірності, дотриманості максимально допустимого рівня прозорості.

Методи: управління ризиками, резервування, внутрішній контроль, оцінка та аналіз.

Література

1. Лиса О. В. Фінансова безпека суб'єктів господарювання в сучасних умовах. Економічний аналіз: зб. наук. праць. 2016. Том 26. № 1. С. 57-63.
2. Коваленко В. В. Філософія безпеки банків в умовах структурних дисбалансів економіки України. Економічний форум. 2016. № 2. С. 256-262.

ОСНОВНІ АСПЕКТИ ВДОСКОНАЛЕННЯ РОЗКРИТТЯ БАНКІВСЬКИМИ УСТАНОВАМИ УКРАЇНИ ПУБЛІЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ ПРО ФІНАНСОВИЙ СТАН ТА РЕЗУЛЬТАТИ ДІЯЛЬНОСТІ

О.А. Кривенко, *старший викладач*

Полтавський національний технічний університет
імені Юрія Кондратюка, м. Полтава

Базові вимоги відносно розкриття банківськими установами України публічної інформації про фінансовий стан та результати діяльності закладено більше 10-ти років тому, у прийнятій постанові Правління Національного банку України №98 від 28.03.2007, якою схвалено Методичні рекомендації щодо вдосконалення корпоративного управління в банках України [3].

У зазначених Методичних рекомендаціях крім іншого звернуто увагу на те, що банк повинен розкривати своєчасно, в повному обсязі достовірну та суттєву інформацію, яка стосується його діяльності, з метою надання можливості інвесторам, вкладникам, клієнтам, акціонерам та іншим зацікавленим особам приймати виважені рішення [3].

У Методичних рекомендаціях додатково наголошено на необхідності забезпечення своєчасності розкриття інформації та регулярному характері її надання для формування належної характеристики діяльності банку. Одночасно банкам запропоновано використовувати зручні для інвесторів, вкладників, кредиторів та клієнтів банку засоби поширення інформації, які забезпечують однаковий, своєчасний і без значних втрат доступ до інформації [3].

Основним документом, який передбачав отримання інформації інвесторами, вкладниками, кредиторами та клієнтами банку, запропоновано публічний річний звіт. Дану інформацію запропоновано отримувати зацікавленим користувачам через офіційну сторінку банку в мережі Інтернет в строк, не пізніше шести місяців після закінчення звітного фінансового року [3]. Також передбачено отримання інформації через додатковий інформаційний ресурс у вигляді квартальної звітності. Інформація в складі квартальних звітів мала розкриватися банками в строк, не пізніше двох місяців після закінчення звітного кварталу [3].

Наведені терміни оприлюднення фінансової звітності автоматично ставили під сумнів дотримання принципу своєчасності.

У вигляді деякого виправдання необхідно зазначити, що Методичні рекомендації передбачали розкриття банками певної інформації відразу після виникнення окремих подій (будь-які зміни в діяльності банку, що відбуваються в період між наданням банком регулярної інформації та можуть прямо або опосередковано мати вплив на його діяльність), але не визначали конкретний характер подій, їх можливі наслідки, а також хоча б орієнтовні терміни оприлюднення інформації.

Кроком до вдосконалення розкриття банківськими установами України публічної інформації про фінансовий стан та результати діяльності можна вважати внесені зміни у 2011 році до статті 69 Закону України «Про банки і банківську діяльність», яка на законодавчому рівні встановлювала ряд вимог до звітності банків [2], а також запровадження Інструкції про порядок складання та оприлюднення фінансової звітності банків України, затвердженої постановою Правління Національного банку України №373 від 24.10.2011 із змінами і доповненнями [4]. Порівняно із зазначеними Методичними рекомендаціями суттєво скорочено терміни оприлюднення річної фінансової звітності з шести місяців року наступного за звітним до 30 квітня, наступного за звітним роком. Додатково з метою забезпечення

принципу своєчасності оприлюднення фінансовою звітністю Інструкцією передбачено обов'язок банку оприлюднювати проміжну фінансову звітність не пізніше 30-го числа місяця, наступного за звітним періодом. Одночасно за банком збережено право оприлюднювати консолідовану проміжну фінансову звітність не пізніше 30 числа другого місяця, наступного за звітним періодом, що певним чином нівелює принцип своєчасності [4].

Принципово новий підхід до оприлюднення банками України інформації, що підлягає обов'язковому опублікуванню, запропоновано у прийнятій Правлінням Національного банку України постанові №11 від 15.02.2018.

Відповідно до вимог вказаної постанови визначено перелік інформації, що підлягає обов'язковому опублікуванню із зазначенням термінів строковості, а саме:

оборотно-сальдовий баланс (за звітний місяць - до 25 числа місяця, наступного за звітним, за грудень - до 01 лютого наступного року), з урахуванням коригуючих проводок за звітний рік - до 25 квітня року, наступного за звітним;

розподіл кредитів, наданих фізичним та юридичним особам, за класами боржника (за звітний місяць - до 25 числа місяця, наступного за звітним, за грудень - до 01 лютого наст. року);

кредити, надані суб'єктам господарювання за видами економічної діяльності, що класифікуються за секціями (до 01 лютого року, наступного за звітним);

економічні нормативи та ліміти відкритої валютної позиції (на 01 число кожного місяця - до 10 числа цього місяця);

нормативи та складові розрахунку регулятивного капіталу (на 01 число кожного місяця - до 10 числа цього місяця) [5].

Крім того, з метою забезпечення гарантованого інформування інвесторів, вкладників, кредиторів, клієнтів банків та інших зацікавлених користувачів фінансовою інформацією про діяльність банків передбачається, що Національний банк України публікує на сторінках власного Інтернет – представництва інформацію про показники діяльності (в розрізі кожного банку) після спливу 5-ти календарних днів від встановлених термінів [5].

Незважаючи на ряд позитивних змін у сфері встановлення вимог до банківських установ в частині встановлення переліку інформації, що підлягає обов'язковому оприлюдненню із зазначенням термінів своєчасності, необхідно зазначити про необхідність подальшого вдосконалення порядку розкриття публічної інформації про фінансовий стан банків України та результати їх діяльності.

Наприкінці 2017 року відбулися суттєві зміни в методологічних підходах до оцінювання фінансової стійкості банків, які пов'язані з прийняттям Національним банком України постанови №141 від 22.12.2017 р., що затвердила Положення про здійснення оцінки стійкості банків і банківської системи України.

Незважаючи про ряд принципово нових позитивних підходів до оцінки фінансової стійкості банків, необхідно зазначити і ті моменти, які можуть тим чи іншим чином негативно впливати на оцінку фінансової стійкості банківської системи:

проведення оцінки стійкості банку один раз на рік станом на 01 січня року, наступного за звітним;

публікація результатів оцінки стійкості банків (у розрізі банків) і банківської системи України до 31 грудня поточного року [6].

Детальна оцінка необхідності подальшого вдосконалення порядку розкриття публічної інформації про фінансовий стан банків України та результати їх діяльності, може бути предметом подальших досліджень після публікації Національним банком результатів оцінки банків, проведеної протягом 2018 року.

Література

1. Закон України «Про Національний банк України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14>

2. Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо регулювання діяльності банків» від 15 лютого 2011 року №3024-VI. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3024-17>.

3. Методичні рекомендації щодо вдосконалення корпоративного управління в банках України, схвалені постановою Правління Національного банку України №98 від 28.03.2007 р. URL: <https://bank.gov.ua/document/download?docId=64199647>.

4. Інструкція про порядок складання та оприлюднення фінансової звітності банків України, затверджена постановою Правління Національного банку України №373 від 24.10.2011 із змінами і доповненнями. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1288-1>

5. Постанова Правління Національного банку України №11 від 15.02.2018 «Про встановлення переліку інформації, що підлягає обов'язковому опублікуванню банками України». URL: <https://bank.gov.ua/document/download?docId=64531765>.

6. Положення про здійснення оцінки стійкості банків і банківської системи України, затверджене постановою Правління Національного банку України №141 від 22.12.2017 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0141500-17>